

A Határon Túli Magyarok Titkárságának sajtószemléje

2023. október 26.

A HTMT HÍREI

Megtartotta éves közgyűlését a Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanács

A rendezvényt Csernicskó István, a KMAT elnöke, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora nyitotta meg, köszöntve az elnökségi tagokat, tanácsstagokat. Kocsis Károly, akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság (MTKEB) elnöke kiemelte, hogy a KMAT az MTA testrészét képviseli Kárpátalján, kiemelkedő, elkötelezett és példaértékű munkát végezve a kárpátaljai magyar társadalom és a szülőföldjük számára. [...] Ezután Csernicskó István éves beszámolója következett, [...] ismertette a KMAT 2023. évi tevékenységét. [...] Az értékelőt követően a Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanács tagjai bemutatták a KMAT 2023. évi tudományos díjazottjait, akik humán- és társadalomtudományok, természettudományok, élettudományok területén részesülhetnek elismerésben...” Forrás: KMAT.ua: [teljes cikk >](#)

A Magyar Tudomány Ünnepe Erdélyben: Plenáris előadások

A KAB Elnöksége által szervezett tudományünnepi rendezvény idei helyszíne Kolozsvár, az esemény az EME tudomány napi megemlékezéséhez is kapcsolódik. 2023. november 16-án 17 órától a BBTE Aula Magna termében két rangos plenáris előadásra kerül sor. Závodszy Péter biofizikus, az MTA rendes tagja: Szervezetünk első védvonala - az immunrendszer működése a molekulák szintjén, valamint Gyáni Gábor történészprofesszor, az MTA rendes tagja: A magyar arisztokrácia történeti problémái...” Forrás: KAB.ro: [teljes cikk >](#)

A Magyar Tudomány Ünnepe: 2023 Történelem szekció

Erdélyi Múzeum-Egyesület Jakó Zsigmond Kutatóintézete és I. Bölcsész- és Nyelv- és Történettudomány Szakosztálya, valamint a Kolozsvári Akadémiai Bizottság Történettudományi Szakbizottsága szervezésében került sor Az erdélyi parasztság a jobbágyfelszabadítástól a 20. századig. Megemlékezés a jobbágyfelszabadítás 175. évfordulójára című konferenciára. A Magyar Tudomány Ünnepe szervezett konferencián Magyar Bogdándi Zsolt (Erdélyi Múzeum-Egyesület, Jakó Zsigmond Kutatóintézet, igazgató) valamint Pál Judit (Kolozsvári Akadémiai Bizottság, Történettudományi Szakbizottság, elnök) köszöntőjével veszi kezdetét 2023. november 18., 9.00 órai kezdettel az EME központi felolvasóteremében. [...] Az esemény része a Debüt-díj átadása, valamint könyvbemutató is...” Forrás: KAB.ro: [teljes cikk >](#)

Műhelykonferencia: A Klaniczay-iskola hatástörténete Kelet- Közép-Európában

Pallas kárpát-medencei ivadékai: a Klaniczay-iskola hatástörténete Kelet- Közép-Európában címmel – társszervezőivel egyetemben – szervez műhelykonferenciát a Kolozsvári Akadémiai Bizottság. A konferencia helyszíne és időpontja: Kolozsvár, A BBTE Bölcsészettudományi Kar, Popovici termében, 2023. október 27-én 9 órai kezdettel...” Forrás: KAB.ro: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Az ukrán kormány ismét a kettős állampolgárságról tárgyal

Ismét tárgyalt téma lett a többes állampolgárság bevezetése Ukrajnában. Engedélyezését a Külügyminisztérium vezetője, Dmitro Kuleba is javasolja. [...] „Ukrajnának kettős állampolgárságra van szüksége ahhoz, hogy megtarthassa kapcsolatát több millió ukránnal, akik elhagyták az országot és más országokban kezdtek új életet. Ha már nem tudjuk őket földrajzilag Ukrajnában tartani, akkor mentálisan és jogilag tartsuk meg őket – mondta Kuleba. Szerinte a kettős állampolgárság megszerzéséhez komoly szűrőket kell alkalmazni. Nem fordulhat elő azonban kettős állampolgárság az agresszor országgal vagy a barátságtalan államokkal...” Forrás: Karpathir.com: [teljes cikk >](#)

Videó: 30 éve döntöttek a Rákóczi-főiskola létrehozásáról

1993. október 18-án kárpátaljai magyar szervezetek összefogtak, hogy létrehozzanak egy alapítványt, amelynek célja egy önálló, magyar felsőoktatási intézmény létrehozása volt Kárpátalján. Ennek eredményeként, 1994-ben megnyitotta kapuit Beregszászban az akkori, Nyíregyházán működő Bessenyei György Tanárképző Főiskola kihelyezett speciális képzése. Napra pontosan harminc

évvel később, 2023. október 18-án a Rákóczi-főiskola és az égisze alatt működő Lehoczky Tivadar Társadalomtudományi Kutatóközpont jubileumi emlékkonferenciát szervezett az intézmény Átriumában nagyszámú közönség előtt megszólaltatva azokat, akik részesei, alakítói voltak az akkori eseményeknek. [...] Csernicskó István, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora, az MTA külső tagja korabeli újságok tudósításainak alapján ismertette az általa vezetett intézmény indulásának körülményeit...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

1956-os csendes megemlékezés Kárpátalja szerte

Kárpátalján a hagyományokhoz híven idén is számos helyszínen emlékeztek az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc hőseire. Ungváron október 23-án az egybegyűltek a háborús helyzet miatt csendes főhajtással emlékeztek '56 hőseire. [...] Beregszászban a megemlékezés elején Tamási Lajos Piros a vér a pesti utcán című verse hangzott el Pivnyeva Nikolett, a Rákóczi-főiskola Filológia Tanszékének magyar szakos hallgatója tolmácsolásában, melyet követően Csernicskó István, a II. RF KMF rektora mondott beszédet. [...] A munkácsi magyarok egy megható műsorral emlékeztek meg az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc 67. évfordulójáról október 23-án. [...] Traski Viktor, az ukrán fronton szolgáló kárpátaljai magyar katona, aki civilben az ungvári egyetem matematika professzora, az MTA külső köztestületének tagja, az '56-os forradalom évfordulójára kisfilmet tett közzé...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk > teljes cikk 2 > teljes cikk 3 > teljes cikk 4 >](#)

Történelmi előadás és honismereti szakmai tanulmányút az '56-os eseményekre emlékezve

A „GENIUS” Jótékonyági Alapítvány a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolával együttműködve, a Kulturális és Innovációs Minisztérium támogatásával „Gyökerek és szárnyak – a kárpátaljai fiatalok perspektívái” címmel szülőföldön maradási népszerűsítő programokat szervez annak érdekében, hogy erősítse a kárpátaljai fiatalokban a szülőföld szeretetét. [...] 2023. október 23-án a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Történelem-és Társadalomtudományi Tanszékének hallgatói Szakolczai Attila, a Nemzeti Emlékezet Bizottság tudományos munkatársa „Az 1956-os forradalom” című előadásán vettek részt. [...] Ezután „Ez hát a hon” címmel honismereti szakmai tanulmányútra indultak...” Forrás: Karpatalja.ma: [teljes cikk >](#)

Budapesten is méltatatták a 30 éves beregszászi magyar színházat

A 30. születésnapját ünneplő Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színházat nemcsak itthon, hanem a budapesti Nemzeti Színházban is méltatják. Október 18–23. között a 10. Madách Nemzetközi Színházi Találkozó (MITEM) részeként az emblemikus előadások mellett filmvetítéseken és beszélgetéseken is bemutatták a beregszászi színház három évtizedes, kalandos történetét és jelenlegi helyzetét...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Száz éves a Kárpátaljai Református Egyházkerület

Zán Fábrián Sándor püspök a Kárpátaljai Református Egyházkerület Püspöki Hivatalában október 19-én sajtótájékoztató keretében jelentette be a századik évfordulóra tervezett ünnepi programokat, illetve a Rákóczi-főiskola Történelem- és Társadalomtudományi Tanszékével közösen szervezett emlékkonferencia előadói kutatásairól beszéltek a megjelent újságíróknak. [...] A trianoni békadiktátumot követően, 1923-ban jött létre a Kárpátaljai Református Egyházkerület (KRE), erre emlékezve a beregszászi református templomban október 29-én, délután 15 órától emlékszinatot tartanak, hálát adva az elmúlt száz évtért. [...] Egy, a kárpátaljai református egyház gyülekezeteit bemutató emlékkiadvánnyal is szeretnének visszatekinteni az elmúlt száz esztendőre. A sajtótájékoztató után Szamorovszkyné Nagy Ibolya főiskolai docens, a történelemtudományok kandidátusa beszélt a november 16-ra meghirdetett tudományos konferenciáról, amely előadóinak zöme a Narancsik Imre Kutatói Műhely tagja...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

31. Egyetemi Nyelvészeti Napok Újvidéken

Az újvidéki Bölcsészettudományi Kar Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékén múlt kedden délelőtt 31. alkalommal tartották meg a hagyományos, Egyetemi Nyelvészeti Napok néven futó nemzetközi tudományos tanácskozást. A konferencia alaptémája ezúttal a kommunikáció, a fogalomalkotás és a nyelvi funkcionalitás átfogó területe volt, amely lehetőséget adott az időszerű nyelvészeti kutatások áttekintésére határon innen és túl. [...] A konferenciát a Magyar Tanszék nevében Toldi Éva tanszékvezető nyitotta meg a Bölcsészkar mozitermében. [...] Ezt követően a konferencia két szekcióban, három-három ülészakban folytatta munkáját. A konferencián többek között előadtak az MTA külső köztestületének tagjai is: Andrić Edit (Újvidék): A verbális kommunikációval kapcsolatos szóláshasonlatok a magyarban és szerb megfelelőik; Angyal László (Nyitra): Pesty Frigyes helynévtára nógrád megyei

névanyagának szocioonomasztikai-szociopragmatikai vizsgálata; Lehocki-Samardžić Anna–Katić Ante (Eszék): A rokoni viszonyok megnevezése a háború utáni Kórogyon...” Forrás: Magyarso.rs: [teljes cikk >](#)

Videó: Irodalmi találkozás az újvidéki Magyar Tanszéken

Ismét útnak indította az újvidéki Magyar Tanszék az Irodalmi találkozás című rendezvénysorozatát, ahol havi rendszerességgel fog vendégül látni elsősorban vajdasági írókat. Az irodalmi találkozó első vendége Oto Horvat író volt akivel Toldi Éva, egyetemi tanár, az MTA külső köztestületének tagja beszélgetett. A rendezvény vendége az író mellett műveinek fordítója Beszédes István volt. Az irodalmi találkozón a hallgatók az alkotó „Szabó megállt” című regényével ismerkedhettek, amit az alkotó először szerb nyelven jelentetett meg. Toldi Éva elmondta: [...] A könyv kifejezetten érdekes, hiszen tele van magyar kulturális utalásokkal...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Felolvasósínházzal vette kezdetét a Délvidéki Magyar Színjátszás Napjának rendezvénysorozata

Kedden este elkezdődött a Délvidéki Magyar Színjátszás Napjának rendezvénysorozata, melynek első állomása a szabadkai Kosztolányi Dezső Színházban volt, ahol felolvasó színházi produkciók keretében mutatták be a szabadkai Népszínház drámapályázatának győztes munkáit. Ezt a hozzá kapcsolódó vitafórum követette...” Forrás: Magyarso.rs: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Az Óbecsei Városi Múzeum szeptemberi ásatásai során újabb ókori leleteket találtak Óbecse és Péterréve között

Több mint ötezer éves település nyomait találták meg a régészek Óbecse és Péterréve között, az úgynevezett Perlek területén. Az értékes leleteket, amelyeknek köszönhetően bepillantathatunk az egykoron itt élők mindennapjaiba, Berkes Károly óbecsei gazda találta meg a parcelláján, így a lelőhelyet Berkes-szántónak nevezte el Raško Ramadanski, az Óbecsei Városi Múzeum archeológus kurátora, az ásatások vezetője...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

Zentán bemutatták a VMMI legújabb kiadványát

Elődeink néphagyománya, népművészete, illetve a modern kor digitális megoldásai ötvöződnék Raffai Judit, az MTA külső köztestületi tagjának és Resócki Vázsonyi Csilla Földön látszik, égen jár (A nap, a hold és a csillagok) – Vajdasági magyar néprajzi ismeretek gyerekeknek, szülőknek és pedagógusoknak című könyvében. amit kedden este mutattak be a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet oszlopcsarnokában...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Megtartották a Hálózatba kapcsolt remeték című irodalmi estet Muzslyán

A Sziveri János Művészeti Színpad szervezésében tartották meg Muzslyán, a falu szülőtte, Sándor Zoltán író, újságíró, szerkesztő szerzői estjét. A Hálózatba kapcsolt remeték című irodalmi estnek két moderátora volt, Kovács Jolánka, a Sziveri János Művészeti Színpad elnöke és Csík Mónika író, költő, akik Sándor Zoltánt a három legutóbb megjelent kötetéről faggatták...” Forrás: Magyarso.rs: [teljes cikk >](#)

1956-os forradalmi megemlékezés Vajdaság szerte

A szabadkai székhelyű Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karon ünnepi műsor keretében emlékeztek meg az 1956-os forradalomról és a szabadságért folytatott harcról. [...] Felsőhegyen az idén először szerveztek megemlékezést az 1956-os magyarországi forradalom évfordulója alkalmából. [...] A Muzslai Petőfi Sándor MME az idén is méltó módon emlékezett. [...] Zentán is megemlékeztek dr. Rajki Mártonnak, az 1956-os forradalom és szabadságharc zentai mártírjának az emléktáblájánál. [...] Hertelendyfalván is megemlékeztek október 23-ról...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#) [teljes cikk 5 >](#) [teljes cikk 6 >](#) [teljes cikk 7 >](#)

Videó: Magyar Arany Érdemkereszttel tüntették ki Mezei Zsuzsannát és Molnár Tibort

Ünnepélyes keretek között adták át Palicsón a Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetésekét. A díjazottak Mezei Zsuzsanna és Molnár Tibor voltak, akik a kitüntetések több évtizedes munkájuk elismeréseként kapták meg. Mezei Zsuzsanna magyar nyelv és irodalomtanár, a Vajdasági Magyar Levéltár nyugalmazott munkatársa, a Tordai Újság főszerkesztője és a Tordaiak Klubjának elnöke...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Statisztika: Felére csökkent a diákok száma Romániában 1990 óta

A romániai magyar tannyelvű közoktatásról tartott előadást Barna Gergő szociológus kedd este a Vallásszabadság Házában. A három forrásból származó adatok többsége lehangoló, például Romániában 2017-hez képest 2023-ra 49 magyar iskola szűnt meg 49 településen, és csak két új helyszínen jött létre magyar osztály. A megszűnt oktatási intézmények közül 45 vidéken, négy pedig szörványvárosban működött. A magyar diákok 88 százaléka tanul jelenleg az anyanyelvén – vázolta a helyzetet a szociológus. 1990-hez képest 2021-re majdnem felére – négymillióról 2,3 millióra – csökkent Romániában a diákpopoláció. [...] Összegzőképpen Barna Gergő elmondta: a romániai oktatási helyzetre jellemző a mélyülő demográfiai válság, jelentős a lemorzsolódás. A magyar közösség demográfiai szempontból rosszabbul áll, mint a románok, de nem annyira, mint ahogy azt a népszámlálási eredmények mutatják. Az iskolahálózat jól teljesít...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Európai Szabad Szövetség október 13-14-én tartotta soron következő kongresszusát Strasbourgban

Az Erdélyi Magyar Szövetség sajtóirodájának beszámolója szerint az európai regionalistákat és autonomistákat tömörítő Európai Szabad Szövetség (European Free Alliance – EFA) október 13-14-én tartotta soron következő kongresszusát Strasbourgban – az európai parlamenti választásokra való felkészülés jegyében. [...] A kongresszus résztvevői [...] elfogadták – Szilágyi Zsolt korábban benyújtott írásbeli javaslatára – hogy az EFA a következő európai választásokon képviselje azt, hogy az európai intézmények reformja kapcsán hozzák létre az Európai Kisebbségi Ombudsman intézményét...” Forrás: KMS.hu: [teljes cikk >](#)

Sürgősségi rendelettel orvosolhatják az ösztöndíjrendszer abszurditásait

A tanügy minisztérium kimutatást kért a tanfelügyelőségektől az ösztöndíjban részesülő diákokról, hogy annak átvizsgálását követően törvénymódosítással orvosolják a rendszerben kialakult anomáliákat. [...] Szeben megyében például 1,59-es átlag is elég volt a havi 450 lejes támogatáshoz, pusztán azért, mert az idei tanévtől megváltozott jogszabály alapján a gimnáziumi és a líceumi osztályokban a diákok legjobb harminc százaléka részesül a juttatásban, anélkül, hogy az osztályzatukkal szemben további elvárásokat támasztanának...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

A védelmi minisztérium kutathatóvá tesz 312 irattartót

312 levéltári egységből álló anyag kerül át a védelmi minisztériumtól a Securitate Irattárát Vizsgáló Országos Tanácshoz (CNSAS), miután egy múlt heti kormányhatározat értelmében feloldják a titkosítását, tudtuk meg Csendes Lászlótól, a CNSAS vezetőtanácsának tagjától. Mint mondta, a levéltári anyag tartalmáról majd akkor tud érdemben beszélni, ha látta. A kormány honlapján közzétett határozat melléklete szerint az átadandó iratok között szerepelnek olyan dokumentumok, amelyeket Nicolae Ceaușescu kabinetje adott ki 1989 végén. [...] A CNSAS vezetőtanácsi tagja szerint az lenne az igazi áttörés, ha mindazoknak az anyagoknak a titkosítását feloldanák, amelyeket korábban kértek...” Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#)

Laczikó Enikő: Bagatellizálják a jogukat a nemzeti kisebbségek, amikor nem élnek velük

A kormányfőtitkárság alárendeltségében működő Etnikumközi Kapcsolatok Hivatala (DRI) nem csupán egy pénzosztó háttérintézmény, nyomon követi a romániai nemzeti kisebbségek jogainak tiszteletben tartását, segíti őket a nemzeti identitásuk megőrzésében és közpolitikákra is javaslatokat tesz a döntéshozóknak – jelentette ki a Transtexnek adott interjújában Laczikó Enikő. A DRI-t közel 11 évig vezető, és munkáját a múlt héttől a Számvevőszéknél folyató jogász leginkább azt fájjalja, hogy sokrétű feladataihoz képest alulméretezett ez a hivatal. [...] A kormány a roma stratégiához kapcsolódó indítványainkat, észrevételeinket is átvette, a DRI mai napig külön roma munkacsoportot működtet...” Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#)

Tiltakoznak a román iskolaigazgató kinevezése ellen

Alaptalannak tartja a Maros megyei tanfelügyelőség a marosvásárhelyi RMDSZ panaszát, amelyben azt sérelmezték, hogy a lemondott magyar igazgató helyett ideiglenesen román igazgatót neveztek ki a Dr. Bernády György Általános Iskolában. A tanfelügyelőség a vonatkozó jogszabállyal indokolja a döntést, az RMDSZ a szokásjogot emlegeti. [...] A tanfelügyelőség jogásza a sajtónak nyilatkozta azt mondta, hogy a törvény csak a versenyvizsgán sikeresen vizsgázó igazgatók és aligazgatók esetében írja elő, hogy a tanfelügyelőség kérje ki a kisebbségi szervezetek beleegyezését. Ezúttal azonban csak ideiglenes kinevezés történt. [...] Maros megye főtanfelügyelő-helyettese, Antal Levente arra is felhívta a figyelmet, hogy egyre kevesebben vállalják az igazgatói tisztség betöltését, hiszen vezetőként kevesebb bért kapnak, mint tanárként, igazgatóként pedig felelősek...” Forrás: Szekelyhon.ro: [teljes cikk >](#)

Történészkonferencia a magyar tudomány napja tiszteletére

A magyar tudomány napja tiszteletére szervezték meg idén is Gyergyószentmiklóson a Művelődési élet Erdélyben és Székelyföldön a 18. századtól a 21. század elejéig címmel szerdán megtartott történészkonferenciát. A városi könyvtár termében sajnos sokkal kevesebben foglaltak helyet, mint akár pár évvel korábban is. De amint Garda Dezső, az esemény főszervezője, az MTA külső köztestületének tagja is elmondta, a kezdetekkor, 1977-ben nyolcszázan zsúfolódtak össze a gyergyóremetei kultúrházban, hogy a kolozsvári egyetemről érkezett történészeket hallhassák, akik a magyar történelem különböző momentumairól beszéltek. Pedig tartalmas előadások zajlottak most is, [...] amelyek Gyergyószentmiklós, illetve Maroshévíz rég- és közelmúltjának kulturális életébe engedtek bepillantást...” Forrás: Székelyhon.ro: [teljes cikk >](#)

Előadássorozat a Korunk Akadémia szervezésében

Veszprémy László hadtörténész A pozsonyi csata – az elhallgatott diadal című előadására került sor csütörtök délután a Korunk Akadémia szervezésében. Az esemény az Összeesküvés-elméletek a magyar történelemben című sorozat nyitóelőadása volt, melynek célja a történelmünk jeles eseményei körül keringő tévhitek eloszlatása. [...] Veszprémy László, egyetemi tanár, az MTA doktora rávilágított arra, hogy a pozsonyi csatáról kezdetben, amikor úgy döntöttek, komolyabban foglalkozni kell a témával, még csupán két és fél sornyi, régi krónikából való információval rendelkeztek. [...] A sorozat következő, novemberi eseményén Horváth Richárd, az ELKH Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének főmunkatársa Mátyás gyilkosa: Aragóniai Beatrix című előadását hallgathatják meg az érdeklődők az Erdélyi Múzeum Egyesület előadótermében...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Erdélyi Magyar Fizikatanári Ankét 2023

A lassan hagyománnyá vált Erdélyi Magyar Fizikatanári Ankét már több éve biztosít keretet erdélyi és anyaországi iskolák fizikatanárai számára szakmai kommunikációra, kapcsolatfelvételre, feltöltődésre, tervezetésre. Az idei rendezvényen is a résztvevők közötti kémiát elsősorban a fizika biztosította, így a rendelkezésre álló idő java részében a 27 erdélyi és hét anyaországi fizikatanár a modern fizika területein andalognak többek között a kolozsvári egyetem oktatóinak és kutatóinak idegenvezetésével. [...] A rendezvény nyitányaként a kvantummechanika különböző értelmezéseiről hallottak a résztvevők (Nagy László, BBTE). [...] A másnap reggel a részecskefizika 40 éves kalandjával indult (Horváth Dezső, MTA Wigner FK & BBTE). [...] A rendezvény legünnepélyesebb mozzanataként Gagyi Anna, a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium fizikatanára, kiváló munkásságának elismeréseként, átvehette a 2023-as év Tellmann Jenő-díját...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Harmincéves a nagyszebeni Astra dokumentumfilm-fesztivál

Vasárnap ért véget Nagyszebenben az immár harmincadik alkalommal megtartott Astra dokumentumfilm-fesztivál. A nemzetközi szinten is rangos mozgóképes seregszemlét először Dumitru Budrala rendező szervezte meg 1993-ban, hamarosan a fesztivál nemzetközi szinten is dicséretes karriert futott be. Csibi László, a BBTE Magyar Film és Média Intézetének vezetője a Szabadságnak adott interjújában kiemelte: a dokumentumfilmek a világ azon oldalát mutatják be, amelyet a legkevésbé ismerünk...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Bemutatták Szócs Margit két új könyvét

Bemutatták Szócs Margit Ha belefáradsz a pihenésbe című verseskötetét, és a Teofil című mese gyűjteményét. Az Idea Könyvtér szervezésében tartott, főként kisiskolásoknak szóló könyvbemutatót meseolvasással és gyerekfoglalkozásokkal színesítették...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Feszültségeket keltett az RMPSZ Ezüstgyopár-díjainak ideai kiosztása

Hagyomány a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségénél, hogy – egyéb kitüntetések mellett – évente kiosztja az Ezüstgyopár-díjat, ami – a szervezet megfogalmazása szerint – egy életműdíj. A Transtelexhez érkezett reakciók szerint azonban az erdélyi magyar pedagógus közösség nem értett maradéktalanul egyet az ideai díjazottak névsorával. Egyrészt azt kifogásolták a lapunkhoz forduló oktatók, hogy az RMPSZ túlságosan összefonódott az RMDSZ-szel. [...] „Rossz volt a hangulat a szovátai díjkiosztón, szinte mindenki felháborított az államtitkár kitüntetése. Ez egy olyan díj, amit a pályájuk végén kapnak meg nyugdíjas vagy nyugdíj előtt álló pedagógusok, Kallós viszont még 45 éves sincs, és arról sem tudunk, hogy valami maradandót alkotott volna a tanügyben.” [...] Megkerestük az RMDSZ államtitkárát is...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

Máté Irént és Szávai Gézárt díjazta a Romániai Írószövetség Marosvásárhelyi Fiókja

Hatodik alkalommal osztották ki szombaton a Romániai Írószövetség Marosvásárhelyi Fiókja által létrehozott fordítói különdíjat. A Communitas Alapítvány által támogatott elismerést idén is ketten vehették át, Máté Irén segesvári születésű könyvkiadó, író, a

bukaresti Curtea Veche Könyvkiadó vezetője, illetve Szávai Géza író, szerkesztő, könyvkiadó, a budapesti Pont Kiadó vezetője a román-magyar irodalmi kapcsolatok ápolásáért, a magyar illetve a román művek fordításainak kiadásáért, közölte az írószövetség. A díjakat a Román–magyar irodalmi interferenciák elnevezésű szimpóziumon adták át a Marosvásárhelyi Rádió Stúdiótermében...”
Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

A kisebbségügyi kormánybiztos a sajtóból tudta meg, hogy menesztették

Az új kormány az első ülésén megkezdte a tisztogatást az államapparátusban: egyszerre menesztették Bukovszky László kisebbségi, és Ján Hero romaügyi kormánybiztosot. A lépést olyan hirtelen tették meg, hogy még csak utódokat vagy megbízott hivatalvezetőket sem neveztek ki a helyükre – ez precedens nélküli lépés, ilyen korábban nem fordult elő. [...] Az is elképzelhető, hogy a kormány végül senkit sem nevez ki a kormánybiztosi posztokra – ezt a törvény szerint megteheti...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Podcast: A közvélemény-kutatásokról szól a Bagoly mondja új adása

Arról, hogyan is zajlik egy közvélemény-kutatás, mik az előnyei és mik a buktatói, könnyű-e kérdezőbiztosokat találni, és ha nem, akkor miért, beszélget a Bagoly mondja új adásában a Fórum Kisebbségkutató Intézet kutatójával, Lampl Zsuzsanna, az MTA külső köztestületének tagjával Nagy Ildikó beszélget...” Forrás: Parameter.sk: [teljes cikk >](#)

Podcastsorozat: 30 éve Szlovákiában - Civil szervezetek

30 éves az önálló Szlovákia. [...] Sorozatunk ötödik részének témája a civil szervezetek fejlődéstörténete. Az epizódból kiderül, hogy hogyan alakult és fejlődött a szlovákiai magyar civil szféra, milyen nehézségekkel kellett megküzdeniük, hogyan tudják finanszírozni a tevékenységüket, sikerült-e leválasztani magukat a politikáról, és hogy mikor nyilvánult meg leginkább a civil kurázsink...” Forrás: Patria24.sk: [teljes cikk >](#)

Fodor Attila oktatási szakértő: Hogyan lehet megmenteni a magyar iskolahálózatot?

Az Országos Közoktatási és Ifjúsági Intézet (NIVAM) nemzetiségi iskolák számára szervezett konferenciáján Fodor Attila, a Comenius Pedagógiai Intézet igazgatója a magyar tannyelvű iskolák optimalizálásáról, mint a minőségi oktatás eszközeről adott elő. [...] A magyar iskolát látogató diákok száma soha nem tükrözte az országban élő magyarok arányát: Legutóbb népszámlálási adatok alapján pedig 7,8 százaléknyi magyar él Szlovákiában. A korábbi 6 helyett, jelenleg 5,5 százalék körül mozog a magyar diákok száma. [...] Ez mintegy 50 ezer magyar tannyelvű oktatási intézményt látogató diákot jelent. A magyar iskolák többsége „kisiskolának” számít, átlag 125-ös létszámmal, [...] így 87 százaléka az átlagos normatíva alatt mozog. [...] Fodor Attila hangsúlyozta azt is, hogy az ő olvasatában az optimalizáció nem feltétlenül jelent iskolabezárást. Fontos lenne, hogy végre párbeszéd alakuljon ki a nemzetiségi iskolák problémáiról, és amikor ezeket sorra veszik, ne csak az anyagiak oldaláról közelítsenek a kérdéshez...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Felmérés: Átrajzolt körzetek – az iskolai szegregáció nyomában

A Bél Mátyás Intézet felmérte az ipolysági mikrorégióban, hogyan áramlanak a diákok a falvak és az iskolák között. Az adatgyűjtés eredményeként több ajánlást is megfogalmaztak az iskolai szegregáció megakadályozására. [...] Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének felmérése szerint Szlovákiában a 6 és 15 év közötti roma diákok 65%-a olyan iskolába jár, ahol az összes tanuló vagy a többség roma, ez egyébként 5 százalékpontos növekedést jelent a 2016-os adatokhoz képest. [...] Radka Kováčová, kisebbségi kormánybiztos hivatalának, valamint a Bél Mátyás Intézet munkatársa elmondta, azért esett a választásuk az ipolysági mikrorégióra, mert szlovák és magyar tannyelvű, teljes szervezettségű és alsó tagozatos, összevont osztályokkal működő, illetve egyházi fenntartású iskolák is működnek. [...] A felmérést április 17. és 23. között, irányított beszélgetések formájában végezték, 20 településre és 11 oktatási intézménybe látogattak el, a fenntartók mellett a tanintézmények pedagógusaival beszéltek...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Konferencia: Hiányoznak a segítő szakemberek a felvidéki oktatásban

A dunaszerdahelyi székhelyű FEMIT társulás 2023. október 24-én konferenciát szervezett Dunaszerdahelyen, a Sikabonyi Községi Házban, melynek célja a figyelemfelhívás volt a segítő szakemberek hiányára a felvidéki oktatásban. Győri Margit, a FEMIT elnöke köszöntőjében kiemelte, hogy elsősorban oktatási intézmények vezetői részére szervezték a konferenciát. [...] A konferencián az MTA külső köztestületének tagjai is előadtak: Bárcki Zsófia, a nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai

Tanulmányok Karának dékánja a szlovákiai szakindítási feltételek rendszerét foglalta össze. [...] Mészárosné Lampl Zsuzsanna szociológus, a nyitrai Konstantin Egyetem Politológia Tanszékének oktatója, illetve a somorjai Fórum Kisebbségkutató Intézet munkatársa a felvidéki magyarok számának alakulásáról, annak okairól tartott előadást...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

110 éves az ipolysági gimnázium

Az ipolysági magyar tannyelvű Szondy György Gimnázium és a szlovák tannyelvű gimnázium közösen ünnepelte 110. születésnapját. A kétnapos ünneplés városháza dísztermében kezdődött. A kora délutáni díszünnepélyt Matyó Máriaó énekkari művész nyitotta meg, aki a budapesti Magyar Állami Operaház társulati tagja, a Szondy György Gimnázium egykori diákja. [...] Az intézmények oktatási nyelveihez igazodva, és a vendégekhez méltón kétnyelvű volt a díszünnepély...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Esterházy János boldoggá avatásáért imádkoztak a könnyező Madonna ősi kegyhelyén

A csallóközi Bacsfa-Szentantal Mária kegyhelyén imapanapot tartottak Isten szolgája Esterházy János boldoggá avatásáért, kérve a Szűzanya égi közbenjárását. A szentmise elején Schranko László a kegyhely plébánosa köszöntötte a közeli és távolabbi vidékekről érkezett zarándokokat. [...] A szentmise főcelebránsa Zsidó János esperesplébános atya volt, aki maga is tanúságtevője Esterházy Jánosnak, homíliájában személyes tapasztalatairól is vallott...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Politikai sajtóvita: Mi lesz a szlovákiai magyar képvisellel, avagy van-e jövője az etnikai politizálásnak?

A szlovákiai magyar politizálás elmúlt évei a pártok és platformok belharcaival teltek. A választási eredmények ennek a korszaknak a végét jelentik. Jó alkalom ez arra, hogy számba vegyük, van-e jövője, és mi lehet a formája a szlovákiai magyar politikai érdekképviselőnek. Mivel a Híd és a Magyar Fórum gyakorlatilag megsemmisültek, a Szövetség oldaláról egyelőre a két másik szokásos bűnös kapta meg a magáét a választási kudarcért: a közvélemény-kutatók és a média. Mindkettő valós probléma, de nagy túlzás rajtuk elverni a port...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#) [teljes cikk 5 >](#)

DIASZPÓRA

1956-os megemlékezések szerte a világban

Az 1956-os Magyar Forradalom és Szabadságharc emléknapját ebben az évben október 29-én, vasárnap üljük meg a Hollandiai Magyar Szövetséggel közösen a Mikes Tanulmányi Nap keretében. [...]Az 1956-os forradalom és szabadságharc 67. évfordulója alkalmából a New York-i Magyar Ház és a Liszt Intézet Cseh Tamás 80 – Füst a szemében címmel tartott magyar kulturális programot. [...] São Paulóban, Washingtonban, valamint a Clevelandban élő magyarság is megemlékezett az 1956-os forradalomról...” Forrás: Bocskairadio.org: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#) [teljes cikk 5 >](#) [teljes cikk 6 >](#)